

УДК 373.5.016:78
DOI 10.31654/2663-4302-2020-PP-1-60-67

Коваль О. В.

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичної педагогіки та хореографії
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ІНТЕРЕСУ ШКОЛЯРІВ ДО МУЗИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття присвячена проблемі педагогічного забезпечення процесу формування інтересу учнів до музичної діяльності на уроках музичного мистецтва.

Метою даної статті є спроба визначити та обґрунтувати педагогічні умови формування інтересу школярів до музичної діяльності, які доцільно створювати на уроці.

Аналіз та узагальнення досліджень учених, що займалися даною проблемою, дав можливість дійти висновку, що інтерес до музичної діяльності не є вродженою якістю людини, а формується протягом життя. Він виступає формою вияву потреби в музичній діяльності, визначається цілеспрямованим відношенням до неї, сприяє активізації психічних процесів та спонукає до самовдосконалення особистості. Формування інтересу відбувається в послідовності: "процес – результат – зміст". Наголошено, що в ході свого розвитку в процесі цілеспрямованих впливів інтерес може перерости в стійку особистісну потребу.

Автором зацентровано увагу на існуючих суперечностях, які мають місце в мистецькому навчанні та вихованні. Також наголошується на важливості створення відповідних педагогічних умов, які опосередковано впливають на результат мистецького навчання. Запропоновані умови, можуть значно підвищити ефективність освітнього процесу. Серед них виокремлені такі, як: забезпечення учнів індивідуальною траєкторією розвитку; створення на уроці ситуації успіху; поєднання індивідуальної і колективної форм роботи, що дає можливість максимально розкрити можливості кожного школяра; оцінювання досягнень учнів за критерієм нестандартності та оригінальності; проведення відкритого й закритого моніторингу музичних уподобань учнів та можливість кореляції змісту навчальних програм вчителем музичного мистецтва.

Ключові слова: інтерес, педагогічні умови, принципи, урок музичного мистецтва, музична діяльність.

Постановка проблеми. Сучасний урок музичного мистецтва характеризується різноманітністю видів музичної діяльності, при цьому більшою мірою колективні форми переважають. Сприймання, виконання, музично-творча чи музично-пізнавальна діяльність, будучи достатньо синкретичними напрямками роботи, у своїй єдності виступають як цілісна мистецька художньо-творча діяльність, що забезпечує вирішення освітніх завдань. Однак це повною мірою відбувається лише тоді, коли музика сприймається як живе й захоплює мистецтво, коли вона викликає справжній інтерес, а відчуття насолоди від спілкування з нею постійно супроводжує учня. Саме це потребує від вчителя постійної уваги до проблеми формування інтересу школярів до музичної діяльності і в даному контексті особливе місце належить створенню педагогічно опосередкованих умов, які б ефективно цьому сприяли.

Інтерес до музичної діяльності не є вродженою якістю людини і може формуватися протягом життя. Його рівень часто залежить від зовнішніх умов і не є постійним. Інтерес може посилюватися, чи навпаки знижуватися, інколи певний час людина може бути байдужою до тієї чи іншої діяльності, хоча згодом інтерес до неї переростає в справжнє захоплення. Виникає питання, а чи можна цей інтерес розвивати, як саме і які умови слід створити, аби процес його формування відбувався найбільш ефективно. Відповідь на нього дасть можливість глибше зрозуміти, яким має бути методичне забезпечення уроку музичного мистецтва.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблема розвитку інтересу до музичної діяльності прямо чи опосередковано стала предметом дослідження багатьох науковців. На необхідності розвитку інтересу до музичної діяльності наголошували С. Горбенко, О. Олексюк, Г. Падалка, О. Ростовський, О. Щолокова та ін. А. Лозінська вивчала дану проблему в контексті взаємодії загальноосвітньої та музичної шкіл, Л. Заря розглядала методичні основи формування інтересу в дітей, І. Слятіна досліджувала особливості формування інтересів учнів підліткового віку в сфері музичного мистецтва, М. Ляшко вивчала проблему формування інтересу до народної музики в молодших школярів, К. Боякова присвятила своє дослідження вивченню особливостей виховання інтересу до музики в дітей старшого дошкільного віку тощо.

Втім, варто зазначити, що достатньо широке охоплення означеної проблеми вченими і розгляд її багатьох аспектів ще не дає остаточної відповіді на питання про те, а які саме умови є найбільш ефективними, необхідними і достатніми при формуванні інтересів учнів.

Відтак **метою** даної статті є спроба визначити та обґрунтувати педагогічні умови формування інтересу школярів до музичної діяльності, які, на нашу думку, доцільно створювати на уроці музичного мистецтва.

Виклад основного матеріалу. Урок музичного мистецтва в закладах середньої освіти покликаний стати справжнім путівником у захоплюючий світ музики. В ньому школярі, як писав О. Ростовський, будучи залученими до активної діяльності і "відповідно до своїх вікових та індивідуальних особливостей, зі своїм ... унікальним досвідом відкривають дійсність, відтворену в музиці, по-своєму сприймаючи і переживаючи її". Далі вчений пише, що "життєрадісна атмосфера, ... яка досягається завдяки доброзичливому спілкуванню, яскравим враженням, відкриттям і зверненням" буде сприяти цьому [16, с. 3].

Не менш важливо сформувати й стійкий інтерес до музичної діяльності і в цьому переконані як вчені-педагоги, так і вчителі-практики. Важко не погодитися з думкою, що інтерес, зацікавленість тією чи іншою діяльністю сприяє успіху в ній. Однак поряд з розумінням важливості й необхідності формування інтересу існують проблеми, які поки що не сприяють вирішенню даного питання. Тут варто зупинитися на суперечностях, які мають місце в мистецькому навчанні, а саме:

- між глибоко особистісним ставленням до мистецьких явищ і масовою освітою та навчанням школярів музичному мистецтву в умовах класу;
- між мінливістю мистецьких уподобань, впливу на школярів музичної моди, її динамічністю і певною інертністю програм з музичного мистецтва, зміст яких не завжди відповідає сподіванням учнів;
- між безмежним потенціалом музичного мистецтва відкривати захоплюючий світ переживань, вражень, образів тощо і неготовністю вчителя "бути справжнім провідником у дивовижному світі музики" [17, с. 6];
- між необхідністю викликати в учнів живий інтерес до музичної діяльності, бажанням вчителя це зробити і надмірним захопленням сформувати в учнів ті чи інші компетентності, поставивши на другий план музику як живодайне духовне джерело;
- між бажанням дітей займатися музикою, мрією багатьох школярів пов'язати життя з мистецтвом і прагматизмом сучасного суспільства.

Як же подолати існуючі суперечності, як запалити інтерес в учнів до музичної діяльності і чому саме інтерес виступає настільки важливим чинником у мистецькому навчанні. Дослідники, що вивчають дані питання намагаються дати на них вичерпні відповіді.

С. Бондаренко підкреслює, що інтерес як важливий чинник внутрішнього світу людини активізує всі психічні процеси, спонукає до постійного самовдосконалення [5, с. 20].

С. Ожегов тлумачить інтерес як увагу, збуджену чимось значним і привабливим, як певну цікавість, значущість, потребу [12, с. 204].

У психологічному розумінні інтерес – це форма вияву пізнавальної потреби, що забезпечує спрямованість особистості на усвідомлення цілей діяльності.

Психологи вважають, що задоволення інтересу не призводить до його згасання, а навпаки – викликає нові. При цьому інтерес може бути як безпосередній, що породжений привабливістю об'єкта, так і опосередкований інтерес до об'єкта як засобу досягнення цілей діяльності [15, с. 146], а ще, переконані вчені, інтереси не можуть існувати поза практичною діяльністю, бо саме в ній вони формуються і реалізуються [19, с. 237].

Так, у психологічному словнику поняття "інтерес" трактується як певне відношення або мотиваційний стан, що спонукає до пізнавальної діяльності. Інтерес у процесі свого розвитку, вважають дослідники, може перерости в стійку особистісну потребу [22]. Вчені наголошують на тому, що інтереси людини варто розглядати в сукупності з іншими особистісними виявами, оскільки навіть вже це поняття виступає як досить синкретичне і не має чітких "контурів", а відтак лише системний підхід дозволить глибше осмислити означений феномен.

Л. Виготський підкреслював, що всі психічні функції людини діють не безсистемно, не автоматично і не випадково, а у відповідній системі і спрямовуються певними прагненнями, потягами та інтересами, що в ній сформувалися [7, с. 6].

У словнику з етики за редакцією І. Кона інтерес визначається як цілеспрямоване відношення людини до будь-якого об'єкта її потреби і виявляється як спонукання, вольовий імпульс, що спрямовує її дії. Інтерес може виступати як мотив, намір чи свідомо поставлена мета [18, с. 94].

В українському педагогічному словнику інтерес тлумачиться як "форма прояву пізнавальної потреби, яка забезпечує спрямованість особистості на усвідомлення мети діяльності й тим самим сприяє орієнтації, ознайомленню з новими фактами, більш повному і глибокому відображенню дійсності". Вказується, що інтерес "... може перетворюватися в нахил як прояв потреби в здійсненні діяльності, яка викликає інтерес" [8, с. 147].

У педагогічному словнику за редакцією М. Ярмаченка поняття "інтерес" – це "активна спрямованість людини на той чи інший предмет або явище дійсності". Маючи вибірковий характер, він відіграє виняткову роль у здійсненні будь-якої діяльності. Далі вказується, що інтерес є одним з найістотніших стимулів нагромадження знань, розширення світогляду, підвищення пізнавальної активності, а також важливою умовою творчого ставлення до навчання [14, с. 232].

На думку Н. Фролової і М. Дмитрієвої, музичний інтерес можна розглядати як певний мотиваційний стан, що спонукає до пізнавальної, продуктивно-творчої музичної діяльності, що виступає підґрунтям для динамічного розвитку здібностей і якостей особистості [20].

У психолого-педагогічній літературі часто зустрічається поняття "пізнавальний інтерес". Вчені виокремлюють кілька рівнів його розвитку. Першим називають потребу у враженнях, другим – допитливість, третій рівень пов'язують із соціально значущою пізнавальною діяльністю, що може бути викликана, наприклад, вибором професії [6, с. 19–20].

К. Волков, аналізуючи різноманітні підходи до формування пізнавального інтересу, вивчаючи особливості його розвитку, приходять до висновку, що в цілому їх можна розглядати як певну стратегію досягнення успіху. Однак вказує, що збудження "розумового апетиту" – це лише шлях його формування [6, с. 24].

Щодо етапів формування інтересу, то А. Іванова вважає, що спочатку формується інтерес до процесу навчальної діяльності, далі до його результату, а вже потім – до змісту. При цьому вчена зауважує, що при шаблонному викладі матеріалу інтерес може і не виникати. Його розвиток повною мірою залежить від майстерності вчителя, від його професійної підготовки. Втім, не слід забувати, що формування інтересу найбільш активно здійснюється в початковій школі і в підтвердження цьому наводить думку В. Давидова, що "... в молодшому шкільному віці закладаються основи пізнавальної діяльності: розвивається довільність, внутрішній план дій, аналіз та рефлексія" [9]. Звичайно, що роль вчителя в цьому процесі важко переоцінити і завдання перед ним постає непросте. Давньогрецький філософ і письменник Плутарх говорив, що "учень це не посудина, яку потрібно заповнити, а факел, що слід запалити".

Про важливість розвитку інтересу до музики писав Д. Кабалевський: "Інтерес до музики, захоплення музикою, любов до неї – неодмінна умова того, щоб вона широко розкрила й подарувала дітям свою красу, могла виконати свою виховну й пізнавальну роль". Варто згадати й слова композитора, що зацікавлення слухачів музикою, емоційне захоплення, "зараження" їх своєю любов'ю до музики є надзавданням музично-виховної роботи з дітьми, яким підпорядковані всі інші завдання [10, с. 14].

Ю. Алієв стверджував, що інтерес – це прекрасний стимул до учіння взагалі і залучення до музики зокрема. Під його впливом розвивається музична спостережливність, інтелектуальна активність, загострюється робота уяви, посилюється довільна увага та зосередженість [2, с. 125].

Аналіз та узагальнення згаданих положень дає можливість говорити про те, що інтерес до музичної діяльності виступає формою вияву потреби в ній, визначається цілеспрямованим до неї відношенням, сприяє активізації психічних процесів та спонукає до самовдосконалення особистості. Його формування відбувається у послідовності: процес – результат – зміст. У ході свого розвитку інтерес переростає в стійку особистісну потребу.

У процесі музичного учіння інтерес виступає його стимулом і впливає на розвиток музичної спостережливості, підвищує інтелектуальну активність, посилює довільну увагу, загострює уяву, сприяє зосередженості на тій чи іншій музичній діяльності та виступає важливим підґрунтям для розвитку усього комплексу музичних здібностей.

Все це вказує на важливість формування інтересу учнів до різних видів музичної діяльності на уроці й настановує на думку, що все, що відбувається на уроці, має бути цікавим, на ньому має панувати невимушена творча атмосфера, де кожна дитина відчуватиме справжню насолоду від спілкування з музикою.

Д. Кабалевський говорив, що "діти здатні сприймати, запам'ятовувати й навіть відтворювати досить складну музику, якщо ця музика яскрава, образна і природна в своєму розвитку" і, навпаки, ніколи не сприймуть і не запам'ятають таку, в якій нема яскравості й природності, бо вона не зворушить їхніх сердець і не вплине на їхню свідомість [10, с. 8].

Погоджуючись з думкою Е. Абдулліна та О. Ніколаєвої про те, що творче начало може виявлятися в усіх видах музичної діяльності на уроці музичного мистецтва, можна із впевненістю стверджувати, що не лише може, а й має в них виявлятися. І це підтверджується їх наступною думкою: "... заняття музикою без вияву творчого начала суперечить самій природі музичного мистецтва" [1, с. 44].

Сучасний урок музичного мистецтва в загальноосвітній школі передбачає залучення учнів до таких видів музичної діяльності як сприймання, музичне виконавство, музично-пізнавальна та творча продуктивна діяльність.

Часто постає питання стосовно того, як у рамках уроку ці види діяльності мають взаємодіяти і переплітатися, як забезпечити стійкий інтерес учнів не лише на конкретному уроці, а й протягом усього періоду навчання, як його сформував. Безперечно, що одним з чинників ефективності процесу формування інтересу виступають педагогічні умови.

Відомо, що умова – це філософська категорія, в якій відображено універсальні відношення речі до тих чинників, завдяки яким вона виникає й існує [17, с. 633].

На сьогодні існують різні визначення педагогічних умов. Це пов'язано з тим, що вчені розглядають їх у контекстному розумінні, а саме: як вони сприяють підвищенню результативності навчання, успішності формування тих чи інших здібностей, якостей, умінь, досвіду тощо.

Так, на думку Г. Падалки, яка розглядала педагогічні умови навчання мистецтва, вони виступають як цілеспрямовано створені чи використовувані обставини, що забезпечують можливість досягнення його результативності [13, с. 160].

В. Андрєєв та А. Багдусва під педагогічними умовами розуміють обставини процесу навчання і виховання, які є результатом цілеспрямованого відбору, конструювання і застосування елементів змісту, методів та відповідних організаційних форм навчання для досягнення дидактичних цілей [3, с. 12].

Існують й інші визначення поняття педагогічних умов, але всі вони стверджують, що це ті чинники, як впливають на результативність мистецького навчання і виховання.

У контексті формування інтересу до музичної діяльності такими умовами можуть бути наступні:

- забезпечення учнів індивідуальною траєкторією розвитку;
- створення на уроці ситуації успіху;
- поєднання індивідуальної і колективної форм роботи, що дає можливість максимально розкрити можливості кожного школяра;
- оцінювання досягнень учнів за критерієм нестандартності та оригінальності;
- проведення відкритого й закритого моніторингу музичних уподобань учнів та можливість кореляції змісту навчальних програм вчителем музичного мистецтва.

Щодо першої умови – *забезпечення учнів індивідуальною траєкторією розвитку*, то її дотримання передбачає створення таких можливостей для кожного школяра, за яких він би міг максимально розкрити свій художньо-творчий потенціал, виявити обдарованість, розкрити своє власне "Я". Досягається це через систему індивідуальних завдань на уроці та відповідних критеріїв оцінювання. Особливого значення набуває періодична діагностика рівня музичного розвитку учня і аналіз отриманих результатів.

Друга умова – *створення на уроці ситуації успіху* вимагає від вчителя розуміння і врахування можливостей учня. Успіх розглядається як позитивний результат чи досягнення, що отримує схвальний відгук, високу оцінку і викликає відчуття задоволення. Диференційований підхід, різні за складністю завдання, педагогічний супровід у процесі їх виконання дозволяють кожному учню справлятися з ними і досягати при цьому власного максимуму. Досягнення успіху в музичній діяльності сприяє появі впевненості в собі, розкріпає фантазію і є шляхом до самореалізації.

Наступною є умова *поєднання індивідуальної і колективної форм роботи* в класі. Її реалізація забезпечує динамізм перебігу уроку. Чергування різних форм попереджує зниження активності, виключає одноманітність та підтримує зацікавленість учнів в музичній діяльності. Окрім того, дане поєднання дозволяє сформувати в учнів такі якості, як почуття відповідальності, відчуття "ліктя", розвиває вміння працювати в колективі, і при цьому – поважати думку кожного.

Музикування на дитячих інструментах, виконання пісень із солістом чи солістами, поєднання співу та інструментального супроводу, залучення до обговорення музики – все це розвиває інтерес до музичної діяльності та робить урок емоційно насиченим.

Серед умов, що сприяють формуванню стійкого інтересу учнів, виокремлюється *оцінювання досягнень учнів за критерієм нестандартності та оригінальності*. Реалізація даної умови вимагає творчого підходу як до змісту уроку, так і до його характеру. В будь-якому випадку в його основі має бути творчість. Творчий характер забезпечується свободою вибору шляхів вирішення завдань. Відсутність в оцінюванні "правильної" чи "неправильної" відповіді, повагою до думки іншого та його правом на власні міркування.

Кожен учень з часом розуміє, що саме його трактовка чи інтерпретація твору, певна ідея або задум виступають цінними не лише для нього. Їх чують і поважають інші. Це дає можливість самостверджуватися в мистецькій діяльності, і як результат, підтримувати інтерес до музично-творчої діяльності.

Щодо умови *проведення відкритого й закритого моніторингу музичних уподобань учнів та можливості кореляції змісту навчальних програм вчителем музичного мистецтва*, то вона реалізується шляхом тестувань та опитувань учнів, бесід зі школярами на уроці і в позаурочний час. Отримана інформація аналізується вчителем і використовується з метою коригування змісту програм, розробки індивідуальних завдань, можливого включення в урок тем, які цікавлять учнів тощо. Це дозволяє вчителю завжди залишатися сучасником дітей, що розуміє їх захоплення, вподобання і при цьому бути авторитетним радником, який вміє знайти спільну мову і здатним до постійного професійного самовдосконалення.

Звичайно, що найкращого результату можна досягти лише при дотриманні всіх цих педагогічних умов у комплексі. Важливим чинником успіху є побудова освітнього процесу на принципах природодоцільності, систематичності, послідовності, орієнтації на духовний розвиток учня, опори на його внутрішні сили, орієнтації на художньо-естетичні потреби, принцип інтересу та емоційної захопленості музичною діяльністю.

Висновки. Результативність мистецького навчання визначається тим, наскільки вдалося вчителю відкрити перед учнем світ добра і краси, наскільки в учня відкрився цей світ і наскільки він відкрив себе у цьому світі. Запропоновані педагогічні умови мають значною мірою цьому сприяти.

Очевидно, що проблема формування інтересу до музичної діяльності ще потребує подальшого вивчення, оскільки викладене не є вичерпним для її розв'язання. Подальшого аналізу та узагальнення потребує досвід вчителів-практиків, які в умовах реального навчального процесу вирішують означену проблему. Не викликає сумнівів, що питання розвитку інтересів слід розглядати в комплексі, що дасть можливість всі порізно розглянуті напрямки інтегрувати в окрему проблему.

Література

1. Абдуллин Е. Б., Николаева Е. В. Теория музыкального образования: учеб. для студ. высш. пед. учеб. заведений. Москва: Издательский центр "Академия", 2004. 336 с.
2. Алиев Ю. Б. Настольная книга школьного учителя-музыканта. Москва: ВЛАДОС, 2002. 336 с.
3. Багдужева А. В. Педагогические условия формирования профессиональной готовности будущих специалистов с использованием информационных технологий: автореф. дисс. ... канд. ... пед. наук: 13.00.01 / Бурятский государственный университет. Улан-Удэ, 2006. 23 с.
4. Большой психологический словарь / сост. и общ. ред. Б. Мещеряков, В. Зинченко. Санкт-Петербург: Прайм-Еврознак, 2003. 672 с.
5. Бондаренко С. В. Інтерес як рушійна сила навчально-виховної діяльності. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*: зб. наук. праць. Глухів: ГНПУ ім. О. Довженка, 2011. Вип. 18. С. 19–23.
6. Волков К. Н. Психологи о педагогических проблемах: кн. для учителя / под ред. А. А. Бодалева. Москва: Просвещение, 1981. 128 с.
7. Выготский Л. С. Собрание сочинений: в 6 т. / под ред. Д. Б. Эльконина. Москва: Педагогика, 1984. Т. 4. Детская психология. 432 с.
8. Гончаренко С. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 376 с.
9. Иванова А. В. Формирование познавательного интереса младших школьников при обучении информатике с использованием электронного образовательного ресурса. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/formirovanie-poznavatel'nogo-interesa-mladshih-shkolnikov-pri-obuchenii-informatike-s-ispolzovaniem-elektronnogo-obrazovatel'nogo/viewer> <https://www.b17.ru/dic/interes/> (дата звернення 22.04.2020).
10. Кабалецький Д. Б. Як розповідати дітям про музику? Київ: Музична Україна, 1981. 319 с.
11. Лозінська А. Розвиток інтересу до музики в учнів у процесі взаємодії загально-освітньої та музичної шкіл. *Проблеми та перспективи розвитку науки на початку третього тисячоліття у країнах СНД*: матеріали XVIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. (29–30 грудня 2013 р.). Переяслав-Хмельницький. URL: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/834> (дата звернення 13.04.2020).
12. Ожегов С. И. Словарь русского языка / под ред. чл.-корр. АН СССР Н. Ю. Шведовой. 20-е изд., стереотип. Москва: Рус. яз., 1988. 750 с.
13. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). Київ: Освіта України, 2008. 274 с.
14. Педагогічний словник / за ред. М. Д. Ярмаченка. Київ: Педагогічна думка, 2001. 514 с.
15. Психология. Словарь / под общ. ред. А. В. Петровского, М. Г. Ярошевского. 2-е изд., испр. и доп. Москва: Политиздат, 1990. 494 с.
16. Ростовський О. Я. Методика викладання музики у початковій школі: навч.-метод. посіб. 2-ге вид., доп. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2000. 216 с.
17. Ростовський О. Я. Теорія і методика музичної освіти: навч.-метод. посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. 640 с.

18. Словарь по этике / под ред. И. С. Кона. Изд. 3-е. Москва: Политиздат, 1975. 392 с.
19. Філософський словник / за ред. В. І. Шинкарука. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: Голов. ред. УРЕ, 1986. 800 с.
20. Фролова Н. А., Дмитриева М. Б. Музыкальный интерес как специфическая разновидность категории интереса. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/muzykalnyu-interes-kak-spetsificheskaya-raznovidnost-kategorii-interesa/viewer> (дата звернення 22.04.2020).
21. Якименко С. І. Естетичний інтерес як педагогічна проблема інтегрованої технології. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/3745/1/05yasiit.pdf> (дата звернення 22.04.2020).
22. URL: <https://www.b17.ru/dic/interes/> (дата звернення 14.04.2020).

References

1. Abdullin E. B., Nikolaeva E. V. Teoriya muzykal'nogo obrazovaniya: uchebn. dlya stud. vyssh. ped. ucheb. zavedenij. Moskva: Izdatel'skij centr "Akademiya", 2004. 336 s. [in Russian].
2. Aliev YU. B. Nastol'naya kniga shkol'nogo uchitelya-muzykanta. Moskva: VLADOS, 2002. 336 s. [in Russian].
3. Bagdueva A. V. Pedagogicheskie usloviya formirovaniya professional'noj gotovnosti budushchih specialistov s ispol'zovaniem informacionnyh tekhnologij: avtoref. dis. ... kand. ped. nauk: 13.00.01 / Buryatskij gosudarstvennyj universitet. Ulan-Ude, 2006. 23 s. [in Russian].
4. Bol'shoj psihologicheskij slovar'. Sost. i obshch. red. B. Meshcheryakov, V. Zinchenko. Sankt-Peterburg: Prajm-Evroznak, 2003. 672 s. [in Russian].
5. Bondarenko S. V. Interes yak rushijna sila navchal'no-vihovnoї diyal'nosti. Visnik Gluhivs'kogo nacional'nogo pedagogichnogo universitetu imeni Oleksandra Dovzhenka: zb. nauk. prac'. Vip. 18. Gluhiv: GNPU im. O. Dovzhenka, 2011. S. 19–23. s. [in Ukrainian].
6. Volkov K. N. Psihologi o pedagogicheskikh problemah: kn. dlya uchitelya / pod. red. A. A. Bodaleva. Moskva: Prosveshchenie, 1981. 128 s. [in Russian].
7. Vygotskij L. C. Sobranie sochinenij: V 6-ti t. T. 4. Detskaya psihologiya / Pod. red. D. B. El'konina. Moskva: Pedagogika, 1984. 432 s. [in Russian].
8. Goncharenko S. Ukraїns'kij pedagogichnij slovník. Kіiv: Libid', 1997. 376 s. [in Ukrainian].
9. Ivanova A. V. Formirovanie poznavatel'nogo interesa mladshih shkol'nikov pri obuchenii informatike s ispol'zovaniem elektronnoogo obrazovatel'nogo resursa. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/formirovanie-poznavatel'nogo-interesa-mladshih-shkolnikov-pri-obuchenii-informatike-s-ispolzovaniem-elektronnoogo-obrazovatel'nogo/viewer> <https://www.b17.ru/dic/interes/> (data zvernennya 22.04.2020) [in Russian].
10. Kabalevs'kij D. B. Yak rozpovidati dityam pro muziku? Kіiv: Muzichna Ukraїna, 1981. 319 s. [in Ukrainian].
11. Lozins'ka A. Rozvitok interesu do muziki v uchniv u procesi vzaemodii zagal'noosvitn'oi ta muzichnoi shkil. Materiali HVIII Mizhnarodnoi naukovo-praktichnoi internet-konferencii "Problemi ta perspektivi rozvitku nauki na pochatku tret'ogo tisyacholittya u kraїnah SND" (29–30 grudnya 2013 r.). Pereyaslav-Hmel'nic'kij. URL: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/834> (data zvernennya 13.04.2020) [in Ukrainian].
12. Ozhegov S. I. Slovar' russkogo yazyka / pod red. chl.-korr. AN SSSR N. YU. SHvedovoj. 20-e izd., stereotip. Moskva: Rus. yaz., 1988. 750 s. [in Russian].
13. Padalka G. M. Pedagogika mistectva (Teoriya i metodika vikladannya mistec'kih disciplin). Kіiv: Osvita Ukraїni, 2008. 274 s. [in Ukrainian].
14. Pedagogichnij slovník / za red. M. D. YArmachenka. Kіiv: Pedagogichna dumka, 2001. 514 s. [in Ukrainian].
15. Psihologiya. Slovar' / pod obshch. red. A. V. Petrovskogo, M. G. YArashevskogo. 2-e izd., ispr. i dop. Moskva: Politizdat, 1990. 494 s.
16. Rostovs'kij O. Ya. Metodika vikladannya muziki u pochatkovij shkoli: navch.-metod. posibnik. 2-e vid., dop. Ternopil': Navchal'na kniga – Bogdan, 2000. 216 s. [in Ukrainian].
17. Rostovs'kij O. Ya. Teoriya i metodika muzichnoi osviti: navch.-metod. posibnik. Ternopil': Navchal'na kniga – Bogdan, 2011. 640 s. [in Ukrainian].
18. Slovar' po etike. Pod red. I. S. Kona. Izd. 3-e. Moskva: Politizdat, 1975. 392 s. [in Russian].
19. Filsofs'kij slovník / za red. V. I. SHinkaruka. 2-e vid., pererob. I dop. Kіiv: Golov. red. URE, 1986. 800 s.

20. Frolova N. A., Dmitrieva M. B. Muzykal'nyj interes kak specificheskaya raznovidnost' kategorii interesa. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/muzykalnyy-interes-kak-spetsificheskaya-raznovidnost-kategorii-interesa/viewer> (data zvernennya 22.04.2020) [in Russian].

21. Yakimenko S. I. Estetichnij interes yak pedagogichna problema integrovanoi tekhnologii. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/3745/1/05yasiit.pdf> (data zvernennya 22.04.2020) [in Ukrainian].

22. URL: <https://www.b17.ru/dic/interes/> (data zvernennya 14.04.2020).

Koval Olena

Ph.D. in Pedagogical Sciences, Associate Professor of Music Pedagogy and Choreography Nizhyn Mykola Gogol State University

PEDAGOGICAL CONDITIONS OF FORMATION OF STUDENTS' INTEREST IN MUSICAL ACTIVITY

The article is dedicated to the problem of pedagogical support of the process of forming students' interest in musical activity in music lessons.

The aim of this article is to try to determine and substantiate the pedagogical conditions for the formation of students' interest in musical activities, which should be created in the classroom.

Analysis and generalization of scientists' research, who studied this problem, has led to the conclusion that interest in musical activity is not an innate quality of a person, but is formed during life. It is a form of expression of the need for musical activity, and it's determined by a purposeful attitude to it, promotes the activation of mental processes and encourages self-improvement of the individual. The formation of interest occurs in the sequence: "process – result – content". It is emphasized that in the course of its development in the process of purposeful influences the interest can grow into a stable personal need.

Interest acts as a stimulus to learning, affects the development of musical observation, increases intellectual activity, enhances voluntary attention, sharpens the imagination, focuses the student on a particular musical activity and promotes the development of the whole complex of musical abilities.

The author focuses on the existing contradictions that occur in art training and education. It also emphasizes the importance of creating appropriate pedagogical conditions that indirectly affect the outcome of art education. The proposed conditions can significantly increase the effectiveness of the educational process. Among them are highlighted such as: providing students with an individual trajectory of development; creating a situation of success in the lesson; a combination of individual and collective forms of work, which makes it possible to develop the full potential of each student; assessment of students' achievements by the criterion of non-standard and originality; conducting open and closed monitoring of students' musical preferences and the possibility of correlating the content of educational programs by a music teacher.

Key words: interest, pedagogical conditions, principles, music lesson, musical activity.